

MULIKA Na. 43 (1)

JUNI 2024

**JARIDA LA TAASISI YA TAALUMA ZA
KISWAHILI**

MHARIRI MKUU

Mussa M. Hans

MHARIRI MSAIDIZI

Leonard F. Ilomo

ISSN 0856-0129

e-ISSN 2546-2202

©TAASISI YA TAALUMA ZA KISWAHILI 2023

Mhariri Mkuu

Dkt. Mussa M. Hans, Idara ya Lugha ya Kiswahili na Isimu, Taasisi ya Taaluma za Kiswahili, Chuo Kikuu cha Dar es Salaam
mussahans30@gmail.com

Mhariri Msaidizi

Dkt. Leonard F. Ilomo, Idara ya Fasihi, Mawasiliano na Uchapishaji, Taasisi ya Taaluma za Kiswahili, Chuo Kikuu cha Dar es Salaam
leonardilomo@gmail.com

Bodi ya Uhariri

Dkt. Mussa M. Hans, Chuo Kikuu cha Dar es Salaam, Tanzania
mussahans30@gmail.com

Dkt. Leonard F. Ilomo, Chuo Kikuu cha Dar es Salaam, Tanzania
leonardilomo@gmail.com

Dkt. Ramadhani T. Kadallah, Chuo Kikuu cha Dar es Salaam, Tanzania
Kadallahr@yahoo.com

Prof. Shani O. Mchepange, Chuo Kikuu cha Dar es Salaam, Tanzania
shaniom@yahoo.co.uk

Dkt. Lutz Diegner, Chuo Kikuu cha Humboldt, Ujerumani
lutz.diegner@asa.hu-berlin.de

Dkt. Athumani Ponera, Chuo Kikuu cha Dodoma, Tanzania
atponeraman@gmail.com

Dkt. Miriam Kenyani Osore, Chuo Kikuu cha Kenyatta, Kenya
kenyanimo@yahoo.com

Washauri wa Wahariri

Prof. Abdulaziz Lodhi, Chuo Kikuu cha Uppsala, Sweden
Abdulaziz.lodhi@lingfil.uu.se

Prof. Sangai Mohochi, Chuo Kikuu cha Kibabii, Kenya
smohochi@gmail.com

Prof. Cyprean Niyomugabo, Chuo Kikuu cha Rwanda
niyomugabocyprien@gmail.com

Prof. Method Samwel Semiono, Chuo Kishiriki cha Elimu Dar es Salaam, Tanzania
methodsamwel16@gmail.com

Prof. Ipara Odeo, Chuo Kikuu cha Kibabii, Kenya
iodeo@kibu.ac.ke

Prof. Alwiya Saleh Omar, Chuo Kikuu cha Indiana, Bloomington-Marekani
alwiyahuseina@gmail.com

Prof. Beata Wojtowicz, Chuo Kikuu cha Warsaw, Poland
b.wojtowicz@uw.edu.pl

Dkt. Wael Nabil Ibrahim, Chuo Kikuu cha Al Azhar, Misri
wael_nibrahim@hotmail.com

Dkt. Felix Kwame Sosoo, Chuo Kikuu cha Ghana, Ghana
munguananipenda@yahoo.com

ADA KWA MWAKA¹

Kwa Taasisi	US \$ 40 pamoja na usafiri
Kwa Mtu Binafsi	US \$ 20 pamoja na usafiri
Jina la Akaunti	University of Dar es Salaam
Namba ya Akaunti	012105005554
Jina la Benki	National Bank of Commerce
Tawi la Benki	UDSM Branch
Msimbo wa Benki	255
Msimbo wa Utambulisho	NLCBTZTX
Bei ya Jarida kwa Tanzania	ShT 10,000

Habari za Mkondoni

Makala katika jarida hili yanapatikana pia katika tovuti za www.udsm.ac.tz; www.ajol.info na <https://mft.ebscohost.com>. Aidha, ikisiri za jarida hili zinapatikana katika tovuti ya Chama cha Ukuzaji wa Kiswahili Duniani (CHAUKIDU) kupitia tovuti ya www.chaukidu.org/mulika.

Kwa mawasiliano tumia anwani ifuatayo:

Mhariri Mkuu, MULIKA

Taasisi ya Taaluma za Kiswahili-Chuo Kikuu cha Dar es Salaam

S.L.P. 35110,

Dar es Salaam.

Baruapepe: mulika1970@udsm.ac.tz; mulika.udsm@gmail.com

Hakimiliki

Hakimiliki © Taasisi ya Taaluma za Kiswahili, Chuo Kikuu cha Dar es Salaam.

Haki zote zimehifadhiwa. Hairuhusiwi kuiga, kunakili, kupiga chapa wala kutoa makala ya jarida hili kwa njia yoyote ile bila idhini ya mchapishaji, isipokuwa kwa nukuu fupi kwa ajili ya utafiti au matumizi binafsi, mapitio ya kitaaluma au mjadala kwa kuwarejelea maandishi wa makala husika.

¹ Ada hizi ni kwa nakala ngumu kwani nakala tepe zinapatikana bila malipo.

Taarifa kwa Waandishi wa Makala

Usuli na Mawanda

MULIKA ni jarida la taaluma ya Lugha na Fasihi ya Kiswahili. Jukumu lake kuu ni kukusanya na kusambaza maarifa yanayohusu Lugha na Fasihi ya Kiswahili yaliyokitwa katika utafiti mpevu. Kutokana na mahitaji kwa baadhi ya watumiaji wa Kiswahili katika nyanja nyingine, hivi sasa jarida hili linapokea pia makala yaliyoandikwa kwa Kiswahili lakini yenye maudhui mengine nje ya Lugha na Fasihi ya Kiswahili. *MULIKA* limeendelea kuwa daraja kati ya watumiaji wa Kiswahili popote walipo, na wataalamu wa Kiswahili katika shule za sekondari na vyuo vya elimu ya juu Afrika ya Mashariki na kwingineko.

Uandaaji na Utumaji wa Makala

Jarida linapokea makala yaliyoandikwa kwa Kiswahili TU. Makala yapigwe chapa katika muundo wa *Microsoft Word*, mistari ikitengwa kwa kipimo cha nafasi ya 1.5 baina ya mstari na mstari na pambizo liwe na upana toshelevu. Ukurasa wa kwanza wa makala uoneshe jina la makala, jina kamili la mwandishi (au waandishi) wa makala (ikiwa ni pamoja na wadhifa wake), anwani na baruapepe yake. Ukurasa wa pili uoneshe jina la makala na ikisiri isiyozidi maneno 250. Makala yawe na ukubwa wa maneno kati ya 4000-8000 na mapitio ya vitabu maneno 800-1200.

Upitiaji na Uhariri wa Makala

Makala yoyote kabla ya kuwasilishwa yawe yamepitiwa vema na mwandishi na kufanyiwa uhariri wa kina kuhakikisha kwamba hayana makosa ya kiuandishi na kimaudhui. Mwandishi anapaswa pia kuhakikisha kwamba taarifa zote zilizomo ndani ya makala ni sahihi na vyanzo vya taarifa hizo ni vyenye kuaminika.

Urejeleaji

Unapotaja marejeleo kwenye matini, taja jina la mwisho la mwandishi, likifuatiwa katika mabano na tarehe ya chapisho lake na kurasa zilizorejelewa, k.m. Yahya (1983:139). Kwenye orodha ya marejeleo au bibliografia majina ya warejelewa yapangwe kialfabeti. Tanchini na tanmwisho ziwekwe namba na zitumike pale tu inapobidi. Maelezo ya tanmwisho yatolewe kwenye ukurasa wa pekee mwisho wa makala, yaani kabla ya kuorodhesha marejeleo.

Majina ya vitabu, majarida na anwani za tasnifu/tazmili viandikwe kwa italiki. Majina ya makala yawekwe ndani ya alama za kufunga na kufungua semi kama inavyoonekana katika mifano ifuatayo:

Kitabu

Massamba, D.P.B. (2017) *Historia ya Kiswahili: Mtazamo Mpya 100 KK hadi 2000 BK*. Dar es Salaam: Kiswahili Development Limited.

Sura ya Kitabu

Hamisi, A.M. (2008) "Filosofia za Sera za Lugha". Katika J.G. Kiango (Mh.) *Maendeleo*

ya *Lugha*. Dar es Salaam: TUKI. kur. 78-100.

Makala ya Jarida

Majariwa D. (2021) “Upenyezaji na Ukubalifu wa Mkururo wa Konsonanti katika Fonolojia ya Kiswahili: Mifano katika Maneno Yaliyopokelewa kutoka Kiingereza na Kiarabu”. *Mulika*, Juz. Na. 40 (1): 1-23.

Makala ya Jarida la Mkondoni

Omari, S. (2019) “Gender Representation in Simba and Yanga’s Joking Cartoons in Tanzania”. *Eastern African Literary and Cultural Studies*. Juz. 5(2): 79-93. Inapatikana katika <https://doi.org/10.1080/23277408.2019.1643606>. Ilisomwa tarehe 12 Juni 2012.

Tasnifu/Tazmili Isiyochapishwa

Peterson, R. (2014) *Matumizi na Dhima za Lugha katika Mandhari-lugha ya Jiji la Dar es Salaam*. Tasnifu ya Uzamivu (Haijachapishwa). Chuo Kikuu cha Dar es Salaam, Dar es Saalam.

Gazeti

Duwe, E. (2018) “Zijue Sifa za Kufundisha Kiswahili Nje ya Nchi”. *Mwananchi*. 16 Oktoba 2018. uk. 13.

Mifano na Vielelezo ndani ya Makala

Mifano yote, majedwali, michoro, ramani na picha mbalimbali vipangwe kwa uwazi na unadhifu kwenye kila ukurasa kadiri vilivyotumika. Taarifa zote hizo zinapaswa kutumika kwa kuzingatia kanuni za maadili ya kazi ya kitaaluma. Mhalani, ni muhimu kuweka chanzo thabiti cha taarifa inayoingizwa kwenye makala, iwe ni picha, michoro, mifano na vingine vinavyohusiana na hivyo. Kwa ujumla, data zinazotumiwa katika makala ni lazima ziwe thabiti na zenye kuaminika.

Udanganyifu wa Kitaaluma

Kunakili maneno, mawazo, michoro, n.k., kutoka vyanzo vingine bila kubainisha vyanzo husika kutafasiriwa kuwa ni udanganyifu wa kitaaluma na hiyo inaweza kuwa miongoni mwa sababu za makala yako kukataliwa. Ikiwa itabainika kuwa makala yaliyochapishwa katika jarida yamekiuka maadili ya kazi za kitaaluma, taratibu za kisheria zitachukuliwa kulingana na kanuni na miongozo iliyopo.

Ridhaa ya Kuchapisha

Ikiwa makala yatakubaliwa, mwandishi wa makala ataandikiwa barua kupewa taarifa hiyo. Mwandishi wa makala atapaswa kuthibitisha kwa maandishi kwamba makala hayo hayajachapishwa wala kutumwa mahali pengine. Taarifa hiyo itachukuliwa kuwa ni idhini ya makala hayo kuchapishwa katika Jarida la *MULIKA*.

Mchakato wa Kutathmini Makala

Makala ya *MULIKA* yatatathminiwa na wasomaji wasiopungua wawili ambao watafanya kazi hiyo bila kufahamu taarifa za mwandishi. Waandishi wanatakiwa kuepuka kuonesha utambulisho wowote unaowahusu ndani ya makala ili kuwawezesha wanaoyatathmini kufanya kazi yao kwa haki.

Sifa mojawapo ya watu watakaotathmini makala ni weledi katika uwanja unaofanyiwa tathmini. Mbali na kutumwa kwa watu wa kutathmini, makala yatapitiwa pia na wahariri wa jarida ili kuhakikisha kwamba yametimiza mahitaji ya jarida kabla ya kuendelea na hatua inayofuata. Miongoni mwa vipengele vitakavyozingatiwa katika kutathmini makala ni walengwa wa makala, lengo la makala, mapitio ya maandiko, nadharia, mpangilio na uwasilishaji, ufafanuzi wa maudhui, uasili na uzingatiaji wa maadili, matumizi ya michoro na picha, uandishi wa matini na marejeleo.

Endapo maudhui ya makala yatakidhi mawanda na sera za jarida, makala yatatumwa kwa watathmini wawili ambao hawajulikani kwa mwandishi, kuwaomba kukubali kuyatathmini makala. Watathmini watatatathmini miswada wakilenga kuangalia ubora wake katika maudhui, uwazi wa uwasilishaji, uasili, mchango wake kitaaluma na uzito wake kimaudhui na kiutafiti. Watathmini watapatiwa mwongozo utakaowaongoza wakati wa kutathmini makala. Baada ya kupata maoni ya watathmini, wahariri watapitia maoni hayo kabla ya kuyatuma kwa waandishi wa makala ili kuhakikisha kwamba maoni yaliyotolewa yanaendana na mwongozo uliotolewa. Baada ya maoni hayo kupitiwa na wahariri kujiridhisha kwamba yanaendana na mwongozo wa jarida, yatatumwa kwa waandishi wa makala ili waweze kuyafanyia kazi kisha kurejesha mswada uliozingatia maoni yaliyotolewa na watathmini wa makala. Wakati wa kurejesha makala baada ya kufanyia kazi maoni, mwandishi wa makala atapaswa kuandaa jedwali linaloonesha maoni aliyopewa na namna alivyoyafanyia kazi.

Kutokuzingatia mwongozo wakati wa kuandaa makala kunaweza kuwa sababu ya makala kutopewa nafasi katika hatua za awali za tathmini. Aidha, kutokuzingatia makataa ya kufanya marekebisho kwa waandishi wa makala kunaweza kuwa sababu ya makala hayo kutokuzingatiwa katika toleo husika.

Waandishi ambao makala yao yatakubaliwa mbali na kuandikiwa barua kujuzwa hatua ya kukubaliwa kwa makala hayo, watatumiwa makala tepe ya makala yao pamoja na kurasa za awali zinazoonesha taarifa mbalimbali za jarida kwa marejeleo.

Jambo muhimu la kuzingatia ni kwamba maoni yaliyomo kwenye makala yaliyochapishwa katika jarida hili ni ya waandishi wa makala na si lazima yakubaliane na yale ya Wahariri au Bodi ya Uhariri ya Jarida la *Mulika* na Taasisi ya Taaluma za Kiswahili kwa ujumla wake.

YALIYOMO

UKURASA

Taarifa kwa waandishi	iv
Mchakato wa Kutathmini Makala	vi
Yaliyomo	vii
Tahariri	viii
Waandishi wa Makala	xi
Ruwaza Zinazojitokeza kwenye Sinonimu za Mkopo katika Lugha ya Kiswahili	1
<i>George Gerald Kitundu</i>	
Ulinganisho wa Uingizaji wa Vidahizo Homonimu katika <i>Kamusi ya Kiswahili Sanifu</i> Toleo la Nne na <i>Kamusi la Kiswahili Fasaha</i> Toleo la Kwanza	
<i>Rehema Julius Magembe na Perida Mgecha</i>	22
Makosa ya Kiuandishi katika Kamusi za Kiswahili na Athari zake kwa Watumiaji	
<i>Jacob Haule na Titus Mpemba</i>	43
Ujitokezaji wa Mbinu za Kibalagha katika Hotuba za Dkt. Samia Suluhu Hassan	
<i>Ahmad Y. Sovu</i>	66
Athari ya Mwachano Unaotokana na Umilisi wa Kipragmatiki kwa Wanafunzi wa Kiswahili nchini Rwanda	
<i>Mukamana Helene na Bisamaza Emilien</i>	84
Ujitokezaji wa Ruwaza ya Shujaa wa Kiafrika katika Kisakale cha Mukwavinyika wa Jamii ya Wahehe	
<i>Aneth Kasebele</i>	98
Mtagusano wa Uolezi na Uhusika katika Uwasilishaji wa Ujumbe katika Riwaya ya Kiswahili	
<i>Dinah Sungu Osango, Mwenda Mbatiah na Timammy Rayya</i>	117
Uhakiki wa Kimwingilianomatini katika Fasihi ya Watoto: Mambo Msingi ya Kuzingatia	
<i>Rose Jackson Mbijima</i>	136
Sauti za Usimulizi Zilivyotumika Kutoa Mtazamo wa Kisiasa katika Hadithi Fupi Teule	
<i>Jenifer Desdely Chapanga na Anna Nicholaus Kyamba</i>	155
Uchambuzi wa Mitindo ya Kiepisto katika Riwaya za Kiswahili: Aina na Matumizi ya Lugha	
<i>Yusta Violet Mganga na Leonard Flavian Ilomo</i>	175

TAHARIRI

Juzuu hili Na. 43(1) la jarida la *MULIKA* kama yalivyo majuzuu yaliyotangulia, linakuletea makala mbalimbali yanayohusiana na taaluma za lugha ya Kiswahili hususani katika nyanja za isimu na fasihi ya Kiswahili. Juzuu hili lina jumla ya makala 10 yaliyoandikwa na waandishi kutoka ndani na nje ya Tanzania katika maeneo mbalimbali ya taaluma za Kiswahili.

Makala yaliyoandikwa na Geroge Kitundu yanahusu ruwaza zinazojitokeza kwenye sinonimu za mkopo katika lugha ya Kiswahili. Uchunguzi wa dhana hiyo umefanyika katika *Kamusi ya Kiswahili Sanifu* (2019) kwa mbinu ya uchambuzi wa matini. Mwandishi anabainisha kwamba ukopaji wa maneno katika lugha hutokana na sababu mbalimbali, mojawapo ikiwa ni kasumba ya wazungumzaji kukopa maneno kutoka lugha za kigeni hata kama msamiati unaokopwa upo katika lugha husika au ulikwisha kukopwa kutoka lugha nyingine. Mwandishi anaeleza kuwa matokeo ya ukopaji huo ni kuwa na maneno mawili kutoka lugha ngeni mbili au zaidi yanayorejelea dhana ileile. Makala yanabainisha kuwa ruwaza za uwili ndizo zinazojitokeza kwa wingi zaidi ikilinganishwa na ruwaza za utatu, unne na utano.

Rehema Julius Magembe na Perida Mgecha, kwa upande wao, wameandika makala yaliyotokana na uchunguzi kuhusu sinonimu za mkopo katika kamusi. Waandishi hawa wanalinganisha uingizaji wa vidahizo homonimu katika *Kamusi ya Kiswahili Sanifu* toleo la nne (KKS4) na *Kamusi la Kiswahili Fasaha* toleo la kwanza (KKF1). Matokeo ya utafiti wao yanaonesha kuwa kuna tofauti katika uingizaji wa vidahizo homonimu baina ya KKS4 na KKF1 zilizojidhihirisha katika taarifa za kimatamshi, kietimolojia, uhusika wa vitenzi pamoja na uingizaji wa taarifa za maana. Aidha, Magembe na Mgecha wanabainisha kuwa kuna mfanano unaojidhihirisha katika uingizaji wa vidahizo homonimu katika KKS4 na KKF1 kwenye vipengele vya tahajia, matamshi, viambishi vya umoja na wingi pamoja na upatanisho wa kisarufi. Hata hivyo, makala yamebainisha kuwa taarifa zilizoingizwa katika KKS4 ni nyingi kuliko zilizoingizwa katika KKF1. Makala yanapendekeza kwamba katika matoleo yatakayofuata ya kamusi hizi teule, masuala yanayoonekana kuwa ni tofauti zenye changamoto yashughulikiwe ili kuwa na kamusi zenye utoshelevu.

Nao Jacob Haule na Titus Mpemba wameshughulikia makosa ya kiuandishi katika kamusi za Kiswahili na athari zake kwa watumiaji. Waandishi hawa wamehakiki kiwango cha uzingativu wa kaida za uandishi mzuri katika kamusi za Kiswahili wakimakinikia *Kamusi Kuu ya Kiswahili* (BAKITA), *Kamusi ya Kiswahili Sanifu* (TUKI) na *Kamusi la Kiswahili Fasaha* (BAKIZA). Kimahususi, waandishi wamejielekeza katika kubainisha makosa ya kiuandishi katika kamusi hizo na

kujadili athari zinazoweza kusababishwa na makosa hayo kwa wasomaji. Matokeo ya utafiti wao yanaonesha kuwa katika kamusi husika kuna makosa ya udondoshaji na uchopekaji, matumizi muhali ya nje, uradidi, unafasishaji usio sahihi na upatanishi potofu wa kisarufi ambayo yanasababisha watumiaji kukosa maneno sahihi au kuchoshwa. Makala yanapendekeza kuwa waandaaji na wachapishaji wa kamusi waweke jitihada za makusudi za kuyaepuka makosa ya aina hiyo kwani yanaepukika kwa kuzidisha umakini.

Katika makala yanayohusu ujitokezaji wa mbinu za kibalagha katika hotuba za Dkt. Samia Suluhu Hassan, mwandishi Ahmad Y. Sovu amekusudia kuonesha ujitokezaji wa mbinu za kibalagha. Makala yanabainisha kuwa Rais Samia Suluhu Hassan anatumia mbinu anuwai za kibalagha katika hotuba zake, zikiwamo za matumizi ya nafsi ya kwanza umoja na wingi, tafsida, misemo, vitambulisho hadhi, takriri, ufutuhi, masimulizi ya hadithi na kuchanganya msimbo. Mbinu hizo hutumika kulainisha lugha katika kufikisha ujumbe wa uwajibikaji kwa wananchi, kuonesha mshikamano na kutoa matumaini, kulinda utu wa watu, kuweka msisitizo wa masuala anuwai, kuhimiza maendeleo na kuonesha falsafa ya kiongozi kwa wananchi. Makala yanatoa mchango wa kimbinu katika uga wa isimujamii hususani katika lugha na siasa.

Nao Mukamana Helene na Bisamaza Emilien wanakuletea makala yanayohusu athari za mwachano unaotokana na umilisi wa kipragmatiki kwa wanafunzi wa Kiswahili nchini Rwanda. Waandishi hawa wanafafanua kwamba ingawa wanafunzi wanajifunza Kiswahili kuanzia kidato cha kwanza katika shule ya upili, wanakabiliwa na changamoto mbalimbali za kimawasiliano ikiwa ni pamoja na umilisi wa kipragmatiki. Matokeo yanaonesha kuwa wanafunzi wa Kinyarwanda hukiuka kanuni za kipragmatiki za Kiswahili kutokana na athari za mwachano utokanao na umilisi wa kipragmatiki wa lugha ya kwanza (L1) katika mawasiliano yao ya Kiswahili. Makala yamedhihirisha pia kuwa chanzo cha changamoto hii ni athari ya umilisi wa kipragmatiki wa L1 katika matumizi ya lugha ya pili (L2) ambao unaelekeza mzungumzaji kukiuka kanuni za kipragmatiki za L2.

Kwa upande wa makala za fasihi, watafiti wamejitokeza katika maeneo mbalimbali ya kitaaluma na kushughulikia baadhi ya nyuga. Aneth Kasebele ameandika kuhusu ujitokezaji wa ruwaza ya shujaa wa Kiafrika katika Kisakale cha Mukwavinyika wa jamii ya Wahehe ili kimahususi kubaini umbile la kisakale hicho. Makala yamebaini kuwa licha ya tendi na hadithi nyingi za mashujaa duniani kuwa na ruwaza fulani inayofanana, ruwaza ya shujaa iliyojitokeza katika Kisakale cha Mukwavinyika inatofautiana na tendi/hadithi nyingine ulimwenguni. Makala yanabainisha kwamba mashujaa wa Kiafrika wana ruwaza zenye vipengele vinavyofanana na vinavyotofautiana na vya mashujaa wengine ulimwenguni.

Dinah Sungu Osango, Mwenda Mbatiah na Timammy Rayya kwa upande wao wameandika makala yanayohusu mtagusano wa uolezi na uhusika katika uwasilishaji wa ujumbe katika riwaya teule za Kiswahili. Makala yanachanganua aina mbalimbali za uolezi na uhusika na uamilifu wake katika uwasilishaji wa usimulizi. Katika kufanya hivyo, wanaonesha namna aina mbalimbali za uolezi zinavyoathiri ujenzi wa wahusika na kuibua ujumbe katika riwaya za Kiswahili.

Naye Rose Jackson Mbijima ameandika kuhusu uhakiki wa kimwingilianomatini katika fasihi ya watoto. Makala yake yanaangazia masuala ya msingi ya kuzingatia wakati wa kuhakiki kazi za fasihi kwa kutumia Nadharia ya Mwingilianomatini. Matokeo ya utafiti wake yanaonesha kwamba mhakiki anatakiwa kuzingatia mambo yafuatayo: Nadharia ya Mwingilianomatini ina mawanda mapana; ina kiwango cha maarifa aliyonayo mhakiki kuhusu matini chanzo kinachoweza kuathiri ufanisi wa uhakiki wa kazi ya fasihi; Nadharia ya Mwingilianomatini ina njia bainifu anuwai, na nadharia hiyo inahusisha pia matini zisizo za kifasihi.

Kwa upande wao Jenifer Desdely Chapanga na Anna Nicholas Kyamba wameandika kuhusu namna sauti za usimulizi zilivyotumika kutoa mtazamo wa kisiasa katika hadithi teule. Makala yamechambua sauti za usimulizi zilivyotumika kutoa mtazamo wa kisiasa katika hadithi fupi za *Shingo ya Mbunge* (Wamitila, 2007) na *Msomi Aliyebinafsishwa* (Nyangwine, 2007). Uchunguzi umebaini mitazamo mbalimbali ya kisiasa iliyojitokeza katika hadithi fupi teule tajwa. Baadhi ya mitazamo ya kisiasa iliyojitokeza ni ubinafsishaji, uongozi mbaya, masuala ya kidemokrasia, matabaka, usaliti wa viongozi, ufisadi, kujilimbikizia mali, kukosekana kwa uzalendo na uhujumu uchumi.

Yusta Violet Mganga na Leonard Flavian Ilomo wameandika kuhusu mitindo ya kiepisto katika riwaya ya Kiswahili wakijikita katika aina na matumizi ya lugha. Makala yao yanaangazia aina mbalimbali za episto zinazojitokeza katika riwaya teule. Uchambuzi wao uliongozwa na Nadharia ya Usemezano ya Bahktin (1980) na Nadharia ya Mtindo ya Leech (1969). Makala haya yamebainisha mitindo ya kiepisto iliyotokana na mawasiliano ya kielektroniki kama: arafa, na baruapepe. Vilevile, mawasiliano yaliyotokana na nyaraka za mawasiliano ya kawaida kama: barua na shajara. Pia, makala haya yalibaini vipengele mbalimbali vya matumizi ya lugha vilijitokeza kama tashibiha, tasfida, majazi, taashira, methali, misemo na nahau kudhihirisha sanaa iliyo katika mitindo ya kiepisto.

Wahariri
Juni 2024

WAANDISHI WA MAKALA MULIKA NA. 42 (1)

Na.	Jina	Taasisi
1	George Gerald Kitundu	Chuo Kikuu cha Dar es Salaam
2	Rehema J. Magembe & Perida Mgecha	Chuo Kikuu cha Tumaini Makumira
3	Jacob Haule & Titus Mpemba	Chuo Kikuu cha Dar es Salaam
4	Ahmad Y. Sovu	Chuo cha Kumbukumbu ya Mwalimu Nyerere
5	Mukamana Helene & Bisamaza Emilien	Chuo Kikuu cha Rwanda
6	Aneth Kasebele	Chuo Kikuu cha Dar es Salaam
7	Dinah Sungu Osango, Mwendah Mbatiah & Timammy Rayya	Chuo Kikuu cha Nairobi
8	Rose Jackson Mbijima	Chuo Kikuu cha Dar es Salaam
9	Jenifer Desdely Chapanga & Anna Nicholas Kyamba	Chuo Kikuu cha Dar es Salaam & Chuo Kikuu Huria cha Tanzania
10	Yusta Violet Mganga & Leonard Flavian Ilomo	Chuo Kikuu cha Dar es Salaam